



AALBORG UNIVERSITET

SSH dekansekretariat

Dokument dato: 02.09.2022

Dokumentansvarlig: MKD

Senest revideret: 02-09.2022

Senest revideret af: MDK

Godkendt dato: 12.09.2022

Godkendt af: AR SSH

Sagsnr.: 2022-014-02514

1

Retningslinjer til fremme af god videnskabelig praksis Det Humanistiske og Samfundsvidenskabelige Fakultet

Det Humanistiske og Samfundsvidenskabelige Fakultet (SSH) ønsker at fremme forskning af højeste kvalitet inden for rammerne af en levende, produktiv og kritisk forskningskultur, der bygger på forskningsfrihed og på tillid mellem forskning og samfund. Fakultetet tilslutter sig i denne forbindelse [den danske kodeks for integritet i forskning](#) samt [danske universiteters principper for god forskningskommunikation](#), og alle forskere ved fakultetet skal leve op til de principper, pligter og ansvar, som de er formuleret heri.

FORMÅL OG AFGRÆNSNING

Akademisk Råd har ifølge Aalborg Universitets vedtægt ansvar for at udvikle og vedligeholde en høj akademisk standard og har herunder til opgave at fastlægge retningslinjer til fremme af en god videnskabelig praksis.

Akademisk Råd ved SSH har fastlagt nærværende retningslinjer, som har til formål:

- At fremme god videnskabelig praksis.
- At udbrede viden og forståelse for god videnskabelig praksis via forskellige initiativer. Med initiativerne fastlægges samtidig en ansvarsfordeling, som sikrer indsats på flere niveauer.
- At forebygge fejl, der sker på baggrund af manglende kendskab til standarder og principper for god videnskabelig praksis.

Retningslinjerne til fremme af god videnskabelig praksis er gældende for alle videnskabelige medarbejdere herunder ph.d.-studerende, videnskabelige assistenter, studentermedhjælpere ved SSH. Retningslinjerne finder endvidere anvendelse på al forskning udført med tilknytning til SSH ved Aalborg Universitet herunder af gæsteforskere og studerende. Institutterne har ansvaret for at sikre, at de studerende undervises og vejledes i god videnskabelig praksis. Alle studerende er omfattet af Aalborg Universitets regler om disciplinære foranstaltninger.

Retningslinjerne skal endvidere iagttages i forbindelse med bedømmelsesarbejde af videnskabelige produkter ved SSH.

1

I retningslinjerne opsummeres de vigtigste principper og standarder fra Den danske kodeks for integritet i forskning, og der henvises til den fulde tekst, som indeholder referencer til relevante internationale erklæringer på området.

INDHOLD

Definition af god videnskabelig praksis

Den danske kodeks er en adfærdskodeks, som vedrører integritet i dansk forskning. Den danske kodeks beskriver fælles principper og standarder for god videnskabelig praksis og sigter på den måde mod at sikre kvalitet, troværdighed og integritet i dansk forskning.

Ved SSH defineres god videnskabelig praksis således som forskning udført i overensstemmelse med de principper og standarder kodeksen anbefaler herunder de internationale retningslinjer og anbefalinger kodeksen henviser til samt de fagspecifikke regler og retningslinjer, der finder anvendelse.

Den danske kodeks bygger på tre grundlæggende principper:

- Ærlighed – for at sikre forskningens troværdighed
- Gennemsigtighed – for at sikre troværdigheden af videnskabelige ræsonnementer
- Ansvarlighed – for at sikre forskningens pålidelighed.

Seks standarder for god videnskabelig praksis

Den danske kodeks udmønter seks standarder for god videnskabelig praksis, der tjener som en ikke-udtømmende liste over anbefalinger til, hvordan forskningen bør gennemføres fra initiering til afslutning af konkrete forskningsaktiviteter. De seks standarder relaterer sig til 1. forskningens udførelse og praksis, 2. dataadministration, 3. publicering og formidling, 4. forfatterskab, 5. forskningssamarbejde og 6. interessekonflikter.

De seks standarder er generelle standarder, der skal videreudvikles af de enkelte institutioner i overensstemmelse med de forskellige fagområders traditioner og praksisser. Med henblik på at fremme integritet og troværdighed i forskningen og med afsæt i den danske kodeks' seks standarder for god videnskabelig praksis gælder nedenstående principper ved SSH. Principperne skal iagttages som vejledning og støtte til forskere og forskningsgrupper med det formål at fremme forskning med høj kvalitet, integritet og troværdighed.

Intentionen er således at angive en ramme, der kan fungere som støtte i alle forskningens aktiviteter. Principperne bygger på, videreudvikler og supplerer de nationale standarder og udgør således ikke en udtømmende fagspecifik liste.

Forskningens udførelse og praksis

- Den eller de ansvarlige forskere redegør for forskningsaktiviteters gennemførelse i en design- eller metodebeskrivelse i overensstemmelse med fagdisciplinens standarder.
- Forskningen gennemføres i overensstemmelse med de gældende love og regler samt de fagspecifikke relevante metodiske og etiske krav, normer, principper og anbefalinger.
- Forskningen gennemføres i overensstemmelse med fagdisciplinernes dokumentationskrav, herunder så vidt muligt dokumentation af dataanalyse, datakørsler mv.

- Alle relevante data rapporteres.
- Samtykke fra involverede personer og enheder skal sikres i overensstemmelse med de relevante love, regler, krav, normer, principper og anbefalinger.
- Nødvendige godkendelser og tilladelser indhentes forud for forskningens gennemførelse og i forbindelse med relevante ændringer i forskningsaktiviteterne.

Dataadministration

- Data opbevares sikkert, i overensstemmelse med nationale og internationale regler og ved hjælp af universitetets opbevaringsfaciliteter.
- Data skal så vidt muligt opbevares på en måde, der muliggør genbrug og sekundære analyser af data.
- Tredjeparters adgang til data sikres i videst muligt omfang.
- Persondata (data om fysiske personer) behandles i overensstemmelse med Persondataforordningen (GDPR) og Databeskyttelsesloven samt andre relevante nationale og internationale love og regler
- Ovenstående er også gældende efter forskningsprojektets afslutning.

Publicering og formidling

- Resultater fra forskningen publiceres og fremlægges ærligt, gennemsigtigt og præcist. Alle relevante organisationer eller personer, der har medvirket i eller bidraget til forskningsaktiviteternes gennemførelse krediteres og anføres eksplicit.
- Ved anvendelse af arbejde, data eller materiale fra andre kilder i publikationen anfører forfatteren de nødvendige referencer.

Forfatterskab baserer sig (ifølge Vancouver-deklarationen) på at:

- Forfatteren har ydet væsentlige bidrag til forskningens bærende ideer, design, indsamling, analyse eller fortolkning, og
- forfatteren har bidraget til manuskriptet i form af udarbejdelse af udkast eller kritisk akademisk revision, og
- forfatteren har godkendt det endelige manuskript, og
- forfatteren er ansvarlig for alle aspekter af forskningsarbejdet ved at sikre sig, at alle spørgsmål om nøjagtighed eller integritet er blevet tilstrækkeligt undersøgt og løst.

Personer, som opfylder ovenstående kriterier, bør således anerkendes som forfattere.

Forskningssamarbejde

- Ved samarbejde mellem forskere skabes der så tidligt som muligt en fælles forståelse for parternes roller, ansvar og forpligtelser med henblik på at sikre god

videnskabelig praksis.

- Ved samarbejde mellem forskere tager parterne ansvar for at sikre god videnskabelig praksis.
- Hvor det af forskere eller ledelse vurderes relevant, indgås der ved forsknings-samarbejde aftaler mellem parterne, der eksempelvis kan omfatte anvendelse, deling og ejerskab af data, intellektuelle rettigheder, herunder rettigheder til resultater og fortrolighed.
- Ved samarbejde med eksterne parter, indgås der samarbejdsaftaler, der skal godkendes af universitetets kontraktenhed.

Interessekonflikter

- Potentielle interessekonflikter, der kan så tvivl om forskningens troværdighed og integritet, deklarerer tydeligt i forbindelse med publicering og anden formidling af forskningsresultater.
- I forbindelse med bedømmelsesarbejde, herunder fagfællebedømmelse, skal der være åbenhed om relevante interesser (personlige såvel som faglige), således at der ikke kan sås tvivl om bedømmelsens neutralitet.

Brud på god videnskabelig praksis

Kompetencen til at behandle sager om brud på god videnskabelig praksis ligger ved Aalborg Universitet hos Praksisudvalget, som varetager realitetsbehandling af sager eller indledende behandling inden behandling ved Nævnet for Videnskabelig Uredelighed, alt efter sagens karakter.

Praksisudvalget skal medvirke til at sikre, at der på Aalborg Universitet sker en håndtering af tilfælde af tvivlsom god videnskabelig praksis samt sikre en koordineret dialog med Nævnet for Videnskabelig Uredelighed, jf. [Lov om Videnskabelig Uredelighed](#).

Praksisudvalget har primært til opgave at behandle sager om mistanke om tvivlsom videnskabelig praksis. Sager om tvivlsom videnskabelig praksis er defineret som sager, hvori der foreligger et videnskabeligt produkt, som er frembragt som led i forskning ved Aalborg Universitet, men som er afvist af Nævnet for Videnskabelig Uredelighed, eller som ikke er omfattet af Nævnet for Videnskabelig Uredeligheds kompetence.

Praksisudvalget har endvidere til opgave at videresende sager om mistanke om fabrikering, forfalskning eller plagiering omfattet af Nævnet for Videnskabelig Uredeligheds kompetence til behandling i nævnet i overensstemmelse med Lov om Videnskabelig Uredelighed.

Den videre håndtering af sager om brud på god videnskabelig praksis (videnskabelig uredelighed, tvivlsom forskningspraksis mv.) sker som udgangspunkt på fakultetet eller instituttet med inddragelse af relevant ledelse.

Tilfælde, som ikke hører under Nævnet for Videnskabelig Uredeligheds eller Praksisudvalgets kompetence, håndteres af fakultetet eller instituttet alt efter sagens karakter.

Fremme af god videnskabelig praksis ved SSH

Kodeksens principper og standarder danner grundlaget for en fælles forståelse og kultur omkring integritet i dansk forskning, men samtidig anerkendes det i kodeksen, at standarderne

skal implementeres på forskellig vis inden for det enkelte forskningsområde dvs. med respekt for fagdisciplinens tradition. SSH dækker over en række forskellige fagdiscipliner, og praktiserer i vid udstrækning tværvideenskabeligt samarbejde, hvilket nødvendiggør, at implementeringen og udviklingen af uddybende principper og standarder, ud over kodeksens anbefalinger, primært sker på de enkelte institutter og løbende i takt med fagdisciplinens udvikling.

Ledelse og medarbejdere har i fællesskab ansvaret for at sikre god videnskabelig praksis i alle fakultetets forskningsaktiviteter. Det er medarbejdernes ansvar at sikre, at konkrete forskningsaktiviteter udføres i overensstemmelse med principper for god videnskabelig praksis, og det er ledelsens ansvar at etablere rammer, der fremmer dette. Alle videnskabelige medarbejdere opfordres til at opsøge relevant viden vedrørende god videnskabelig praksis, ligesom alle forskningsmiljøer opfordres til at tage aktiv del i drøftelser omkring god videnskabelig praksis og søge rådgivning, hvis der opstår tvivl om, hvorvidt gældende standarder og retningslinjer overholdes. Det skal dog fremhæves, at det vedvarende arbejde med at sikre god videnskabelig praksis er forankret hos institutlederne på fakultetets institutter.

Det er således den enkelte institutleders ansvar, at god videnskabelig praksis iagttages af instituttets forskere, og at forskningsgruppernes kompetencer udvikles i forbindelse med forskning ved SSH. Endvidere har institutlederne det overordnede ansvar for, at der bliver sat fokus på god videnskabelig praksis i medarbejderudvikling og dialog med medarbejderne.

Initiativer til fremme af god videnskabelig praksis ved SSH

Følgende initiativer har til sigte at udbrede kendskabet til gældende standarder og principper. Initiativerne har til formål at sikre lettilgængelig information, vejledning, sparring og løbende italesættelse for derigennem at vedligeholde en kultur, der sikrer god videnskabelig praksis i fakultetets forskning.

Kursus om god videnskabelig praksis for fakultetets VIP

Med henblik på give forskere ved SSH en grundlæggende forståelse af Den danske kodeks for integritet i forskning udvikles i 2023 et obligatorisk kursus for fakultetets videnskabelige personale. Den personaleansvarlige sikrer, at samtlige VIP gennemfører kurset.

Løbende sparring

Forskningsgruppelederne italesætter god videnskabelig praksis i forskningsgruppen og sikrer at forskningsgruppen danner ramme om løbende sparring herunder om de respektive fagdiscipliners traditioner inden for god videnskabelig praksis. Institutlederne har det overordnede ansvar for at denne italesættelse og sparring finder steder.

Forskningsfrihed

SSH værner om forskningsfriheden som en grundlæggende forudsætning for forskningens uafhængighed og legitimitet. Forskningsfriheden består blandt andet i forskerens ret til, på baggrund af videnskabelige overvejelser, at definere forskningsmæssige problemstillinger, anvende konkrete metoder og teoretiske perspektiver, indsamle data samt fremlægge resultater. AAUs kontraktenhed tilbyder rådgivning i forbindelse med indgåelse af kontrakter og eksternt samarbejde herunder rådgivning med henblik på sikring af forskningsfriheden.

Data Management

For at sikre implementering af AAUs Politik for håndtering af forskningsdata ved SSH udbydes der løbende kurser, seminarer mv. i samarbejde med enheden CLAUDIA-Research Data Services. Fakultetet er repræsenteret i styregruppen for CLAUDIA for at sikre, at tværgående initiativer også afspejler fakultetets forskningsmæssige interesser og behov samtidig med, at fakultetsspecifikke initiativer tilrettelægges i tæt dialog mellem CLAUDIA og dekanatet/fakultetets ledelse. I tillæg hertil rådgiver AAUs kontraktenhed videnskabelige

medarbejdere om praksis i forhold til databeskyttelse.

Forskeruddannelse - Obligatorisk kursus i god videnskabelig praksis

Det er obligatorisk for ph.d.-studerende ved SSH at deltage i et kursus i god videnskabelig praksis som led i ph.d.-uddannelsen. Ph.d.-skolen udbyder løbende kurset *Applying the Danish Code of Conduct for Research Integrity to your Research*. Kurset afholdes i samarbejde med de øvrige ph.d.-skoler på AAU for at sikre opmærksomhed omkring andre hovedområdernes traditioner inden for god videnskabelig praksis.

Plagiatscreening af ph.d.-afhandlinger

Prescreening af ph.d.-afhandlinger (screening af en foreløbig afhandling) finder sted i de faglige miljøer på institutterne. Yderligere laves der en screening af den endelige, gradsudløsende afhandling i regi af ph.d.-skolerne hos AAU Ph.d. Prescreeningen sker som et led i det uddannelsesforløb, den ph.d.-studerende indgår i, hvorunder hører oplæring i god videnskabelig praksis inden for det relevante fagområde. Denne oplæring finder sted i de faglige miljøer på institutterne, hvorfor prescreeningen af afhandlingen finder sted. Således kan prescreening anvendes som et værktøj til at skabe dialog mellem vejleder og ph.d.-studerende i forhold til god videnskabelig praksis. Screening af den endelige, gradsudløsende afhandling sker efter indlevering af afhandlingen til bedømmelse, således at den afhandling, der sendes til bedømmelse, er blevet plagiatscreenet.

Pligterklæring om overholdelse af god videnskabelig praksis

Ph.d.-studerende indleverer, sammen med ph.d.-afhandlingen, en pligterklæring om, at afhandlingen efter bedste overbevisning overholder gældende principper og standarder for god videnskabelig praksis med en henvisning til Den danske kodeks for integritet i forskning.

Akademisk Råd

AAU Praksisudvalget afrapporterer til Akademisk Råd én gang årligt, hvor Akademisk Råd samtidig følger op på, om nærværende retningslinjer er dækkende og opdaterede i forhold til gældende regler og øvrige tiltag på området. SSH Dekansektariatet vil i samarbejde med institutterne lave en status på initiativer til fremme af god videnskabelig praksis til brug for drøftelsen i Akademisk Råd.

OVERORDNEDE RAMMER

[Vedtægt for Aalborg Universitet](#)

[Lov nr. 383 af 26/04/2017 om videnskabelig uredelighed mv.](#)

[Den danske kodeks for integritet i forskning](#)

[Politik for håndtering af forskningsdata](#)

[Regler om disciplinære foranstaltninger over for studerende](#)

[Danske Universiteters principper for god forskningskommunikation](#)

[Nye principper og anbefalinger om forskningsbaseret samarbejde og rådgivning - Danske Universiteter \(dkuni.dk\)](#)

KONTAKT / ANSVAR

Dekansektariatet, SSH